

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

ЮНИ, 2010

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено на БАН в областта на метеорологията и хидрологията с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивното замърсяване на въздуха и водите;
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози на времето и водите и фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури;
- изследвания по физика на облаците, валежите и опасните явления от хидрометеорологичен произход;
- обезпечаване с научно-приложни изследвания, експерименти, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки;
- експертни оценки и експертизи при неблагоприятни хидрометеорологични явления и колебанията на климата;
- обучение за степен “Доктор”, специализанти и дипломанти в сферата на компетентност на НИМХ.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синопична обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Особени метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1–8.VI На 1.VI Балканите и Средна Европа са заети от многоцентрова циклонална област, която, запълвайки се, се придвижва на север. През страната преминава активен студен фронт. След него налягането се повишава и се формира област на високо налягане, чиято югоизточна периферия минава през страната и преобладава пренос от североизток. Във височина добре изразен циклон се придвижва от северозапад на югоизток и се настанява над Балканския полуостров. В тила му нахлува хладен въздух. Към 4.VI в централната част на циклона се формират два центъра – единият се включва в южната периферия на циклонална област далеч на север, а вторият център, над Йонийско море, бавно се придвижва на изток и блокира над Мала Азия. Месецът започва с рязко охлаждане и валежи, на места интензивни. Постепенно температурите се нормализират, преваляванията, с малки изключения, са слаби и умерени.

9–14.VI В приземния слой през първите 3–4 дни баричното поле е размито антициклонално, а през следващите налягането се понижава. В края на периода по фронтална повърхнина през Украйна се формира плитък циклон, който преминава през северната част на Балканския полуостров. След изтеглянето на високия циклон на изток, над Централното Средиземноморие се изгражда баричен гребен, който се разширява на североизток през Балканския полуостров и достига южните райони на Европейска Русия. Преносът на въздушни маси се ориентира от запад, след това от югозапад. Установява се предимно слънчево време, температурите бързо и чувствително се повишават от 32–35 до 37°C. Отбелязани са температурни рекорди за отделни дати. По-ниски остават максималните температури по морския бряг.

15–19.VI През първите два дни над Балканския полуостров стационарира атмосферен фронт. Далече на север, над южната част на Скандинавския полуостров, циклон започва да се разширява на юг и до Балканите достига барична долина, а в северозападната част на полуострова – свързан с нея студен атмосферен фронт. Баричният гребен във височина постепенно отслабва и в края на периода през страната вече минава южната периферия на същия северен циклон. Преносът на въздушни маси се сменя със западен. Валежите на места са интензивни с развитие на гръмотевични бури. Температурите бавно се понижават.

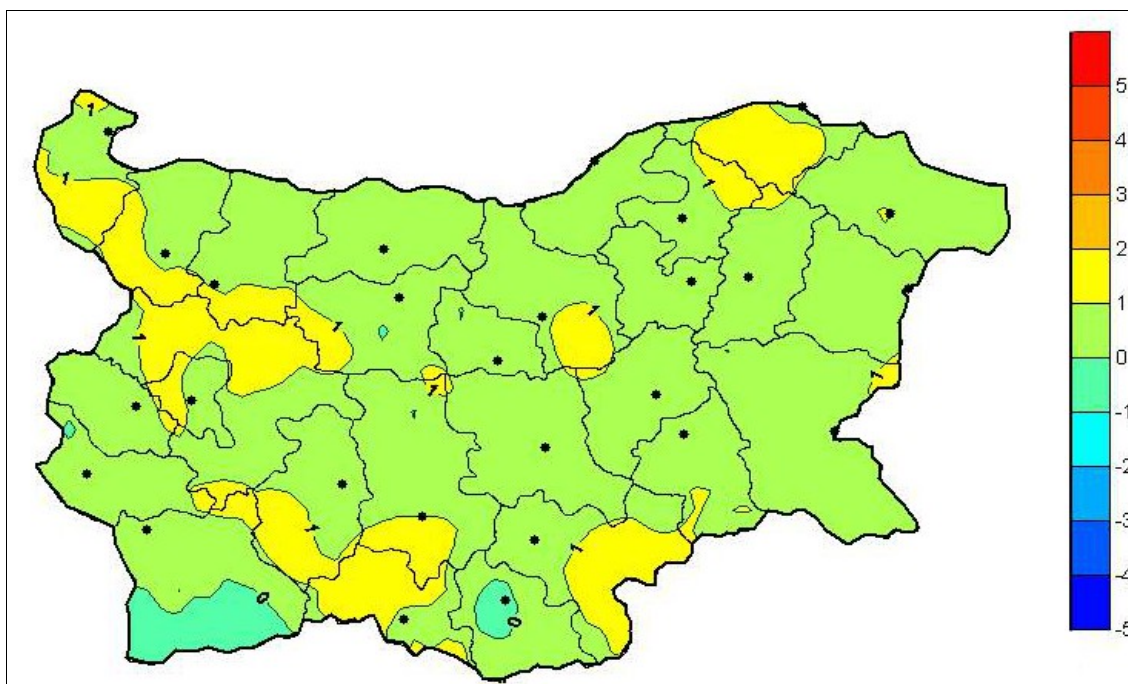
20–30.VI В баричната долина над Балканите се формира циклонален център, отначало плитък, който се развива и със студения фронт преминава през страната на изток, продължава на североизток и се настанява трайно над басейна на Черно море, като се запълва. Във височина баричното поле се преобразува по същия начин: под влияние на поток от сравнително студен въздух, в тила на северния циклон се образува нов циклонален център над Северна Италия, който бавно се придвижва на изток през Балканския полуостров и до края на месеца стационарира над Черноморския басейн. Въздушната маса над страната е силно неустойчива – развива се мощна купесто-дъждовна облачност, валежите са често интензивни, придружени с гръмотевични бури. Температурите се понижават и през повечето дни времето е сравнително хладно за сезона.

Метеорологична справка за месец юни 2010 г.

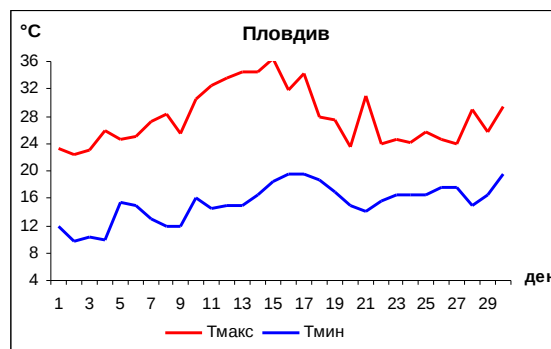
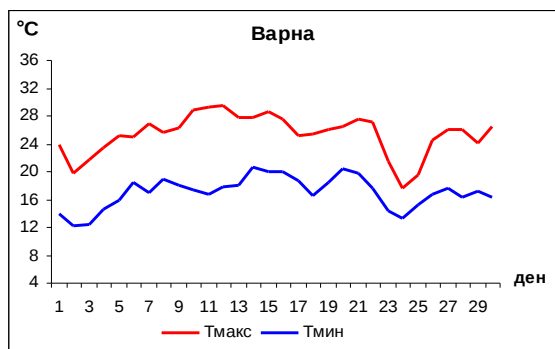
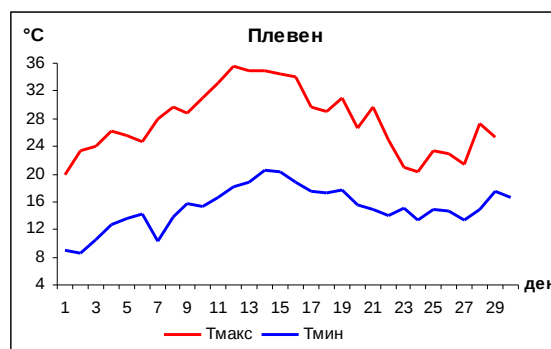
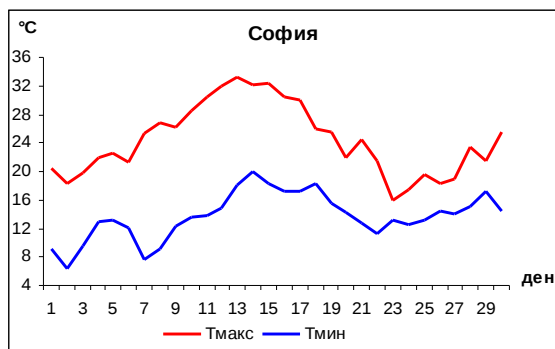
Стация	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	Т _{ср.}	ΔT	Т _{макс}	дата	Т _{мин}	дата	сума	Q/Qn (%)	макси-мален	дата	количество валеж (mm)		вятър ≥ 14m/s	гръм. бури
											≥ 1	≥ 10		
София	18.6	0.8	33.3	13	6.3	2	77	102	15	16	12	2	1	13
Видин	21.5	0.9	35.8	13	9.4	2	86	134	34	17	9	2	1	7
Монтана	20.8	0.8	34.0	13	9.4	2	64	79	16	22	12	2	0	10
Враца	20.2	0.7	33.5	13	8.3	2	98	95	38	21	12	4	2	10
Плевен	21.2	0.3	35.5	12	8.6	2	85	110	17	2	10	3	3	6
В.Търново	20.7	0.9	34.9	13	10.6	2	139	168	37	24	10	5	1	6
Русе	22.2	0.6	37.2	15	11.6	2	97	136	42	24	9	4	5	6
Разград	19.5	0.3	32.4	15	10.4	2	89	121	20	23	10	5	0	5
Добрич	19.9	1.4	33.8	15	10.9	4	82	130	14	29	11	3	9	8
Варна	20.8	1.1	29.5	12	12.4	3	49	107	12	24	8	2	1	8
Бургас	21.1	0.9	31.2	15	13.6	24	67	137	29	24	7	2	1	6
Сливен	21.4	1.0	35.0	15	11.6	2	165	258	39	29	12	7	1	6
Кърджали	20.1	-0.3	33.0	14	9.8	3	60	102	15	3	7	4	4	10
Пловдив	21.4	0.5	36.5	15	10.0	2	59	109	35	6	9	1	0	8
Благоевград	20.1	0.4	34.5	15	6.6	2	106	179	27	19	11	4	0	10
Сандански	22.1	0.1	36.6	15	12.2	2	106	271	36	19	9	3	2	10
Кюстендил	18.9	0.0	35.0	14	5.8	2	113	192	20	21	12	5	1	10

ΔT – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961–1990 г.

Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C) през юни 2010 г.

Температура на въздуха (°C) през юни 2010 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

През май 2010 г. средните месечни температури са между 19 и 22 °C в по-голямата част от страната. Само по долното поречие на реките Марица и Струма те са между 22 и 23.5 °C. По високите полета на Западна България, Предбалкана и в планинските райони по местата с надморска височина над 500 m средните месечни температури са между 16.5 и 20 °C. По планинските върхове средните месечни температури са между 3.5 и

11.5 °C. През месец юни най-топло е в Любимец (23.5 °C). В по-голямата част от страната средните месечни температури имат отклонение от нормата за май между 0.2 и 1.2 °C. Само по поречието на Струма и Места и в област Кърджали отклонението от нормата е между -0.7 и 0.4 °C. В планините отклонението от нормата е между 1 и 1.5 °C.

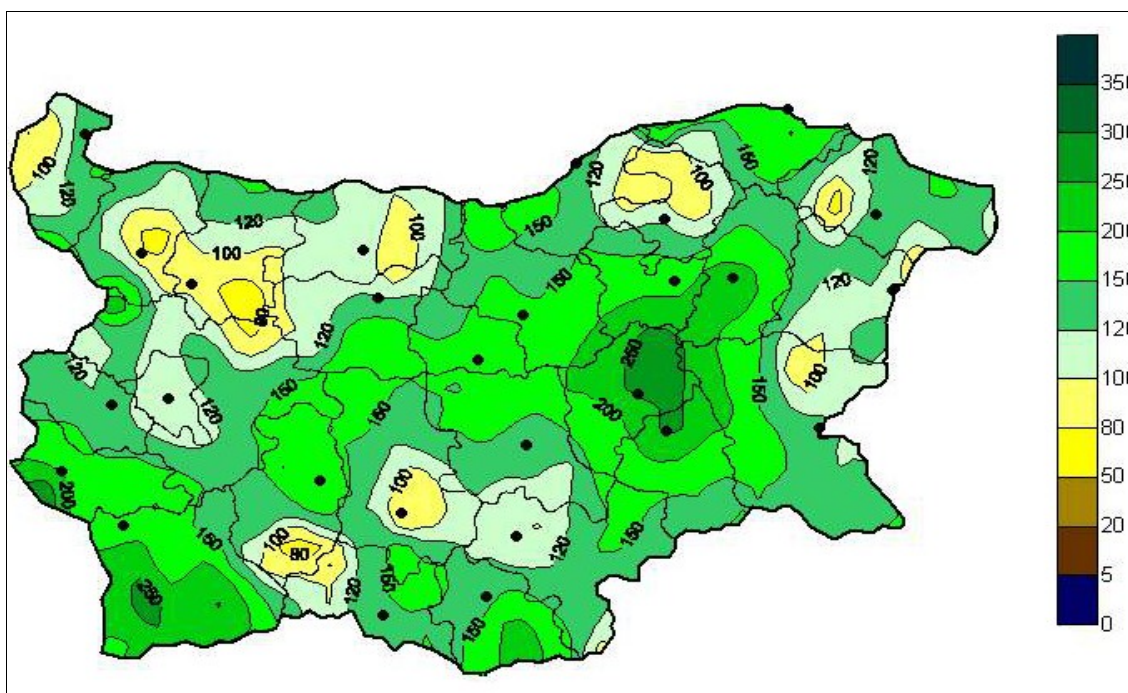
От 1 до 3.VI е относително хладно с температури между 0 и 5 °C под нормалните. От 4 до 9.VI температурите са близки до нормалните. От 9 до 17.VI е относително топло с температури между 1 и 6 °C над нормалните. Между 18 и 20.VI настъпва захлаждане и температурите се понижават, като между 21 и 27.VI са между 1 и 3 °C под нормалните. През последните 3 дни на месец юни температурите са близки до нормалните. Най-студено е в Драгоман на 1.VI (9.3 °C), а най-топло е в Русе на 12.VI (29.7 °C).

Най-високите максимални температури са измерени на 12 и 15.VI (в Русе 37.2 °C на 15.VI). Най-ниските минимални температури са измерени през първите няколко дни на месеца (в Банско 3.8 °C на 2.VI).

3. ВАЛЕЖИ

През юни в почти цялата страна месечните суми на валежите са по-големи или близки до нормалните. В процент от климатичната норма те са между 79 и 278 % (Ямбол 278 %). От 1 до 6.VI има валежи в различни части на страната. Между 7 и 15.VI има валежи само на отделни места. През втората половина на месеца отново през повечето дни валежите са в различни части на страната. Най-обилни са те през първите 2 дни на юни, както и около 6, 16, между 20 и 24 и на 29 и 30.VI. Най-голямото 24-часово количество валеж е регистрирано на 16.VI в Панагюрище (74 mm). Броят на дните с валеж от 1 и повече mm е между 7 и 12. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 1 и 7.

Териториално разпределение на валежите (в % от климатичната норма) през юни 2010 г.

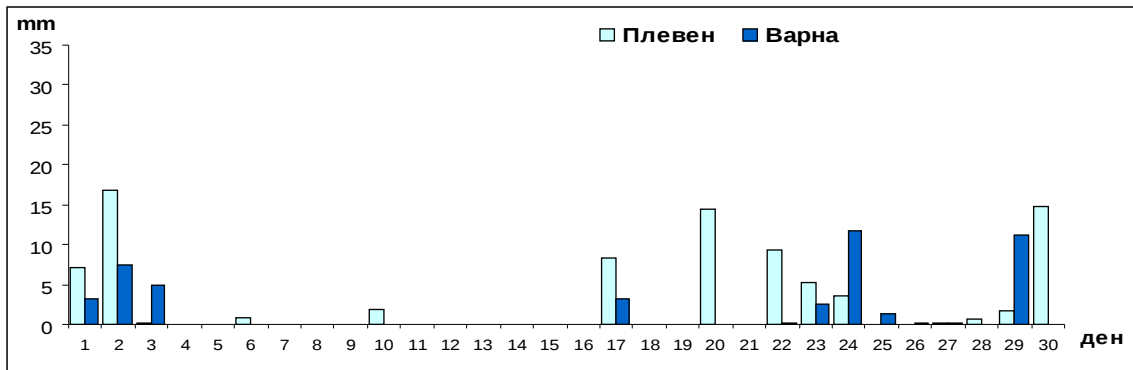
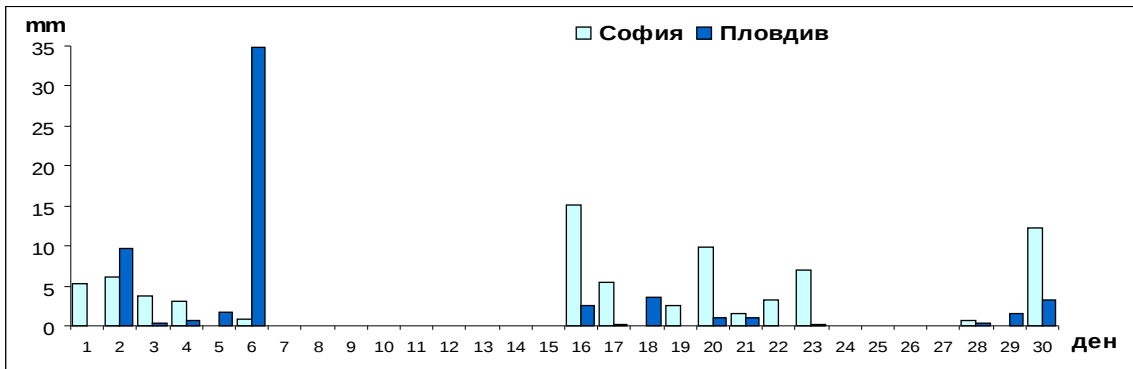
4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен вятър (14 m/s и повече) има през отделни дни на месец юни, главно свързани с развитието на гръмотевични бури. По планинските върхове духа силен и бурен вятър на 1.VI и през втората половина на месеца. Броят на дните със силен вятър е предимно между 0 и 5.

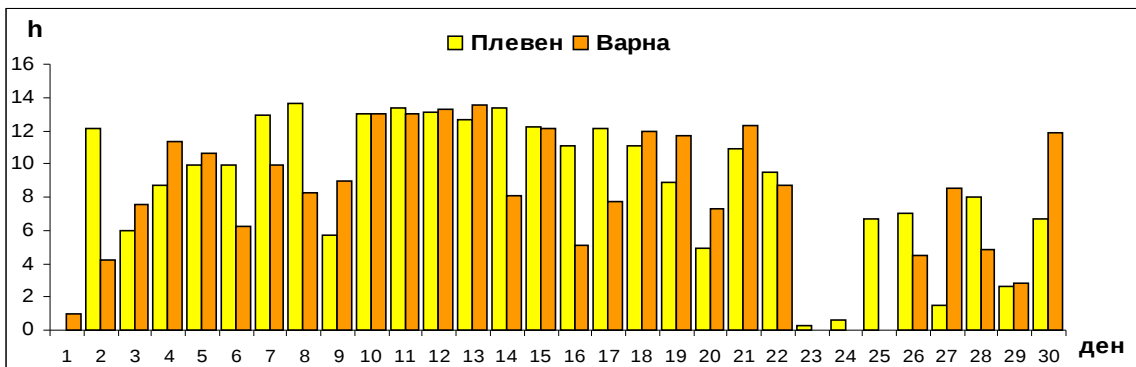
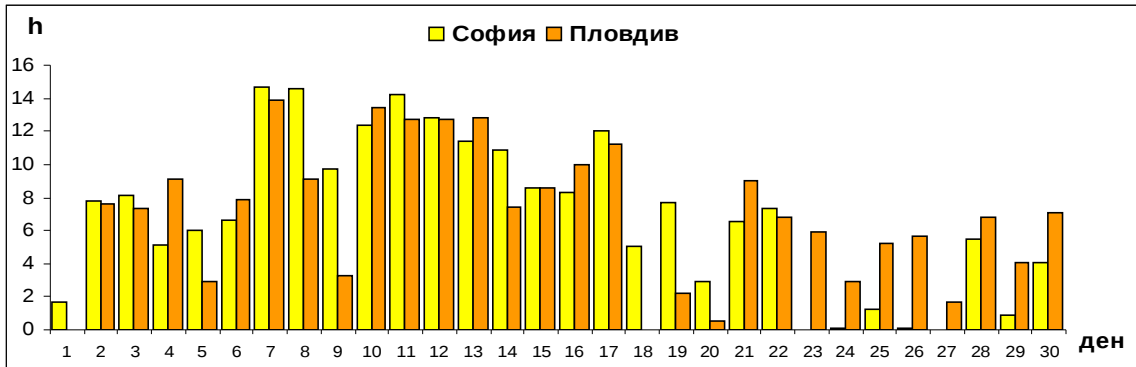
5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната облачност е между 3.2 и 7.8 десети, което е около нормата в широки граници. Броят на ясните дни е между 2 и 10 – около нормата, а броят на мрачните дни е между 5 и 15 – около и над нормата.

Денонощни количества валежи (mm) през юни 2010 г.

Слънчево греене (часове) през юни 2010 г.

6. ОСОБЕНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Локални мъгли е имало в 14 дни от юни, отбелязани от метеорологичните станции предимно във високи котловинни полета и в районите на петте високопланински обсерватории (Черни връх, Мургащ, Ботев, Рожен и Мусала), когато са в облаци.

Гръмотевични бури се развиват в 22 дни от месеца (съответно също в 22 дни през юни 2009 г.). Със сравнително масов характер (когато са наблюдавани в синоптични станции, разположени в 4–5 и повече административни области на страната) гръмотевиците са в периодите 1–5, 9, 14–22 и 28–30.VI. С най-голям обхват гръмотевичната дейност е през първия и втория периоди. В медийни източници се съобщава за 1 загинал от мълния пастир от село Жълъд (Шуменско) на 3.VI и за причинен пожар от мълния в гробищния парк на село Стоманци (Кърджалийска област) на 5.VI. (В майския брой на ХМ Бюлетина не беше отразен случаят на загиналите от мълния пастир и 9-те овце от стадото му на 31.V край с. Овчарово, Шуменско).

Валежи от град са наблюдавани в 11 дни през юни по оперативни данни от станции в метеорологичната мрежа (за сравнение в 16 дни през юни 2010 г.). С масов характер (валежи от град в станции от 6 и повече области на страната) са падналите градушки на 15, 16 и 20.VI. Най-често градушките са нанасяли щети в областите Смолянска, Софийска (по 5 дни), Благоевградска (4 дни), Монтанска и Плевенска (по 3 дни) и др.

ИА „Борба с градушките“ към МЗХ е започнала операции по въздействие върху градоносни облаци от 2.VI в 4 области от Северна и 4 области от Южна България.

Опасни и особено опасни явления

Проливен валеж от 6 срещу 7.VI в Пловдив (35 mm) залива приземни етажи на няколко къщи и хотел „Бордо“ в Пловдив. Получени са и доста сигнали за паднали дървета и клони. Наводнени са приземните етажи и мазета на къщи и в пазарджишки села около р.Марица.

На 15.VI, вследствие на развитие на мощни купесто-дъждовни облаци, гръмотевична буря, проливен дъжд с градушка и поривист вятър (шквал) за около час между 18 и 19 часа, са нанесени значителни щети почти във всички райони и околности на София (в НИМХ е измерен валеж 15 mm за около 1 час). От вятъра са съборени дървета, наводнени са улици при запушени канали. Блокиран е на много места транспортът. Има сигнали за наводнения в мол „Скай Сити“, в магазини в кв.„Изток“, в мазета, в училище в Долни Лозен (измерен валеж в Горни Лозен 45 mm).

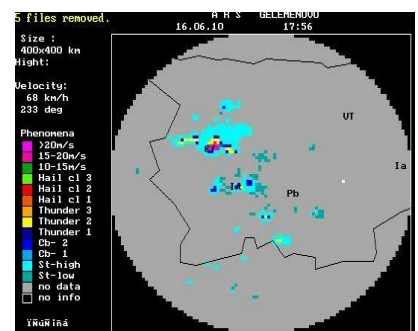
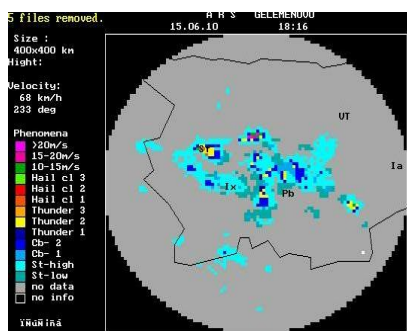
06.06.2010 г. В софийските подземни
(сн. Антон Станков)

07.06.2010 г. В наводнен Пловдив
(сн. Ели Крумова)

16.06.2010 г. След смерча в Цар Калоян
(сн. по BgNews.bg)

Радарни снимки на опасни явления като шквал и град над София и страната от 15.06.2010 г. (вляво) и 16.06.2010 г. (вдясно) и спътниково изображение на мощните облаци над София и Източна България от 16.06.2010 г.

(по данни от АМС МРЛ-5 в Гелеменово, д-р Рангел Петров, НИМХ)

На 16.VI и през нощта отново вали интензивно с развитие на гръмотевични бури и градови процеси над северни и южни райони от страната. За половин час валеж с градушка и преди всичко паднали от поривистия вятър дървета причиняват щети в столицата. Има съобщения за паднала градушка с размери на яйце и унищожена реколта в селата Момчиловци, Катарница и Соколовци (Смолянско), Боровина (Маданско) и др. Съобщава се също за развитие късно вечерта на **смерч (торнадо)** над Цар Калоян, разрушени и повредени са покриви на 20 къщи и счупени прозорци на автомобили в един от кварталите.

Под влияние на студения фронт и циклоналната обстановка на 21.VI, дъжд с развитие на гръмотевични бури вали в цяла Западна България, като валежите са поройни, предимно в северозападната част на страната (Арчар 58 mm, Лом 30 mm, Оряхово 35 mm и т.н). Поривите на вятъра достигат в Плевен 24 m/s, а в Свищов 22 m/s.

Проба от градушката и щети след валежа и бурята в София на 16.06.2010 г.

(сн. Дафи Нешева (вляво) и от „Аз репортерът» bTV)

21.06.2010 г. Наводнението в Лом

Щети във Видин след бурята
(сн. от «Аз репортерът» bTV)

Облаците над с.Камен, Сливенско

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

Според климатичните оценки юни е най-дъждовният месец на годината в повечето райони на страната. През тази година падналите валежи бяха около и над нормата, която за страната е средно 58–61 l/m². През първата седмица на юни честите валежи, предимно в западните и централните райони на страната, увеличиха съдържанието на продуктивна влага, но на места в Източна и Южна България, преобладаващата бяха оскъдни (между 3 и 8 l/m²). На 7.VI почвените влагозапаси при пшеницата в еднометровия почвен слой в повечето полски райони бяха между 71 и 91 % от ППВ, като най-високи, повече от 92 % от ППВ, бяха запасите от влага в Софийско, Подбалканските полета и в районите на Ловеч, Свищов и Добрич. Изключения с поднормени валежи правеха агростанциите Силистра (53 % от ППВ) и Суворово (65 % от ППВ).

През първата част от второто десетдневие на месеца преобладаваше сухо и горещо време, което в съчетание с активното развитие на земеделските култури предизвика бързо изчерпване на водните запаси от горните и от по-дълбоките почвени слоеве. На места в Северна и Източна България, където през първата половина на юни сумата на валежите бе под 10 l/m² (Силистра 3.3 l/m², Шабла 3.5 l/m², Калиакра 5.0 l/m², Карнобат 7.8 l/m², Бургас 8.0 l/m², Ново село 8.6 l/m²), се наблюдаваше задълбочаващ се дефицит на почвена влага, който причини повреди на част от есенниците, зеленчуците и овошките. В агростанция Силистра засушаването, с появи на суховеи, нанесе различни щети при всички земеделски култури.

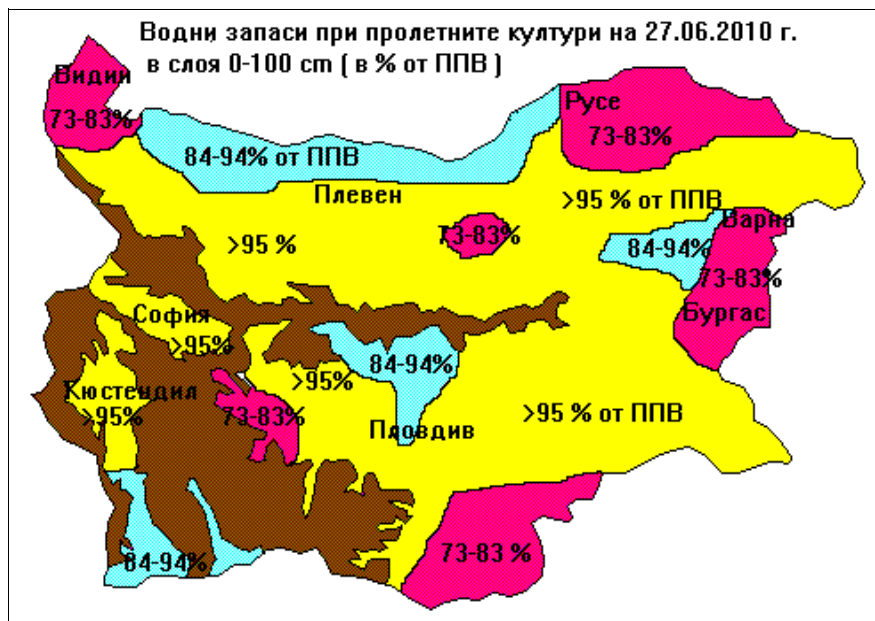
При измерването на запасите от влага в почвата на 17.VI бе установено, че на места в Южна България (агростанции Любимец, Пазарджик и Хасково) общият воден запас в 50-сантиметровия почвен слой при пролетните култури е спаднал до 50–65 % от ППВ, а в останалите райони от страната почвените влагозапаси в

този почвен слой се колебаеха в граници от 71 до 99 % от ППВ. Последвалите поройни валежи в края на второто и началото на третото десетдневие на юни достигнаха и надхвърлиха месечната норма (Сандански 79.4 l/m², Ново село 72 l/m², Видин 67 l/m², Лом 68.9 l/m² и Благоевград 65 l/m²), което предизвика преовлажняване на орния почвен слой и попречи на провеждането на механизирани почвообработки, но в отделни южни и източни райони преваляванията бяха оскъдни и без стопански ефект.

На места валежите се съпровождат от бури и градушки, които нанесоха щети по част от земеделските култури. До края на третото десетдневие на юни времето се задържа хладно и дъждовно, като количеството на валежите на отделни места надхвърли от два до пет пъти десетдневните норми (В. Търново 91.5 l/m², Сливен 81.1 l/m², Калиакра 76.4 l/m², Карнобат 67 l/m² и Силистра 51 l/m²). Повсеместните превалявания увеличиха нивото на запасите от влага в почти целия почвен профил и на 27.VI запасите от влага при пролетните култури в еднометровия слой на почвата в повечето полски райони бяха над 80 % от ППВ, като изключения се наблюдаваха единствено на места в Южна и Източна България (вж. прил. карта).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През първото десетдневие на юни развитието на земеделските култури протече с умерени темпове при близки до нормата за сезона топлинни условия. Падналите значителни валежи в началото на месеца в Западна и Централна България и в част от Тракийската низина подобриха условията за вегетация на царевичата, слънчогледа и другите пролетници, отразиха се благоприятно и на встъпилите във фаза млечна зрелост посеви с пшеница.

На отделни места в Североизточна България (агростанция Силистра) дефицитът на почвена влага и ветровете причиниха повреди при ечемика (до 50 % изсъхнали растения), люцерната (40 % пожълтели и изсъхнали листа), при част от зеленчуковите култури.

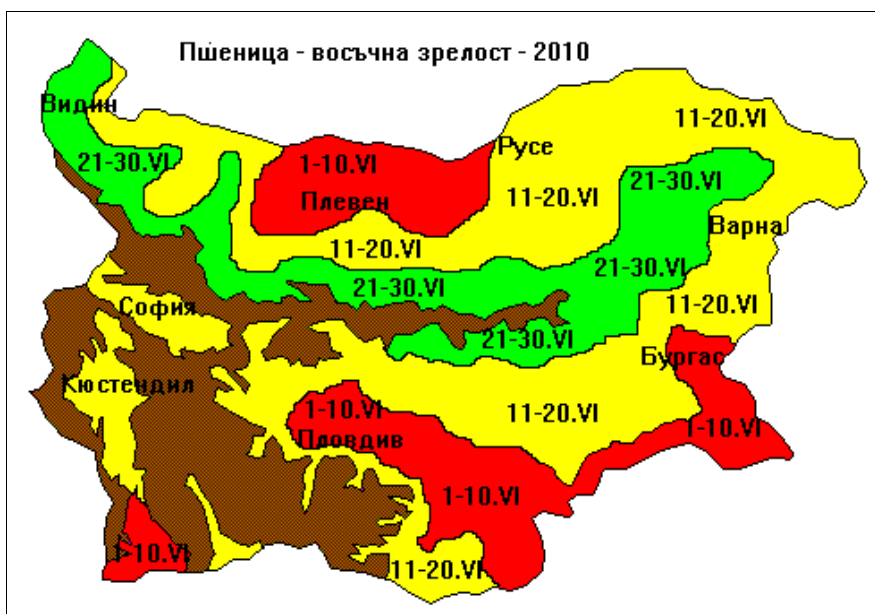
През първото десетдневие на юни приключи развитието на ечемика в полските райони на страната. През този период при пшеницата протичаше фаза млечна зрелост и преход от млечна към восъчна зрелост, а на единични места, предимно в крайните южни райони, бе наблюдавано и начало на восъчна зрелост.

Настъпилото чувствително повишение на температурите в началото на второто десетдневие, с максимални стойности на места до 36–37 °С (Видин, Плевен, Русе, Разград, Пловдив), ускори узряването на есенниците и маслодайната рапица. В средата на юни значително нарасна делът на посевите с пшеница, встъпили във восъчна зрелост (вж. прил. карта).

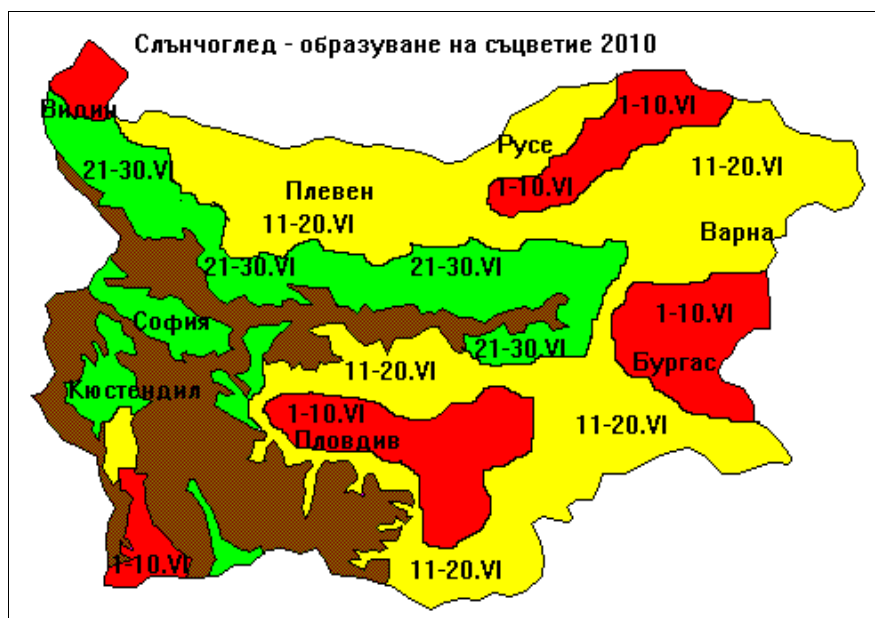
На 14 и 15.VI на отделни места в източните райони (агростанция Карнобат) максималните температури в приземния слой достигнаха 39–40 °С, а атмосферната влажност бе под 33 %, което имаше краткотрайно негативно въздействие върху земеделските култури, особено върху цъфтежа и оплождането при

фасула, краставиците и другите зеленчуци. След относително сухото и горещо време в края на второто десетдневие на юни настъпи нормализиране на топлинните условия.

През третото десетдневие на юни агрометеорологичните условия се определяха от хладно за сезона време, което определяше по-забавени темпове на развитие при земеделските култури.

Валежите през втората половина от месеца се отразиха благоприятно на царевицата, слънчогледа и останалите пролетни култури, част от които достигнаха максималните си размери от вегетативна биомаса и встъпиха в репродуктивен етап от развитието си. До края на второто десетдневие при слънчогледа се наблюдаваше масово образуване на съцветие, а през третото в Дунавската равнина и Тракийската низина – и фаза цъфтеж (вж. прил. карта).

До края на юни ранните хибриди царевица на отделни места в Южна България встъпиха във фаза изметляване (Благоевград, Садово, Асеновград и Недялско).

Падналите градушки и интензивни валежи на места в Североизточна и Южна България нанесоха щети на овощките, на пролетниците, причиниха полягане при част от узрелите есенни посеви (Силистра от 20 до 50 %; Чирпан 70 %). В района на Чирпан високото съдържание на влага доведе до преовлажняване на площите с памук, до загиване на кореновата шийка при 70 % от растенията. На отделни места в Югоизточна България (Карнобат) високата почвена и атмосферна влага бе причина за почерняване на посевите с пшеница. Влажното и хладно за сезона време бе предпоставка за развитието на редица гъбни болести по зеленчуковите култури, овощките (струпяване при ябълката и крушата, брашнеста мана при ябълката, кафяво гниене) и лозите (мана).

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През юни по-подходящи условия за провеждане на сезонните агротехнически мероприятия при пролетните култури като прибиране на граха, окопаване, загърляне на царевицата имаше в края на първото и първата половина от второто десетдневие. **Честите валежи през втората половина от месеца възпрепятстваха прибирането на маслодайната рапица, ечемика и пшеницата в по-голямата част от полските райони на страната.** На отделни места в Южна България, където условията позволяваха, в средата на третото десетдневие бе проведена жътвата на ечемика. Получените добиви от ечемик в агростанциите Съдиево (520 kg/da) и Твърдица (425 kg/da) са значително над средните за страната. **Тази година пшеницата и ечемикът през периода на наливане на зърното бяха много добре осигурени с влага, което даваше основание да се очаква много добра зърнена реколта. По всяка вероятност тези надежди ще бъдат осуетени поради наднормените валежи и силното преовлажнение на почвите и посевите. Това попречи за навременното прибиране на реколтата и силно понижи качеството на зърното.**

В края на месеца се провеждаха растителнозащитни пръскания при лозата, овощките и зеленчуците срещу **икономически** най-важните болести и неприятели. През месеца поетапно се прибираще узрялата плодова реколта (ягоди, череша, вишни, малини и кайсии).

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

1. ХИМИЧЕСКО ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

Регистрираното съдържание на серен диоксид и фенол в атмосферата на София през месеца е по-ниско от еднократните и средноденонощни пределно допустими концентрации (ПДК), а също и от многогодишните средни месечни стойности (МСМС). Концентрацията на сероводород в 13 денонощия от месеца е била равна на или до 70 % по-висока от средноденонощната ПДК, като на 20.VI превишението е 100 %. В 44 случая еднократната ПДК за сероводород е превишавана, като в 40 случая регистрираните првишения са до 40 %, а в 4 случая са 120 %. През юни не са измерени повишения на концентрациите на азотен диоксид над еднократната и средноденонощна ПДК.

В Бургас не са измерени превишения на нормите за всички следени показатели за чистотата на атмосферния въздух (серен и азотен диоксид, фенол и сероводород).

Във Варна се следят серен и азотен диоксид и прах. През юни не са измерени превишения на нормите за всички следени показатели за чистотата на атмосферния въздух.

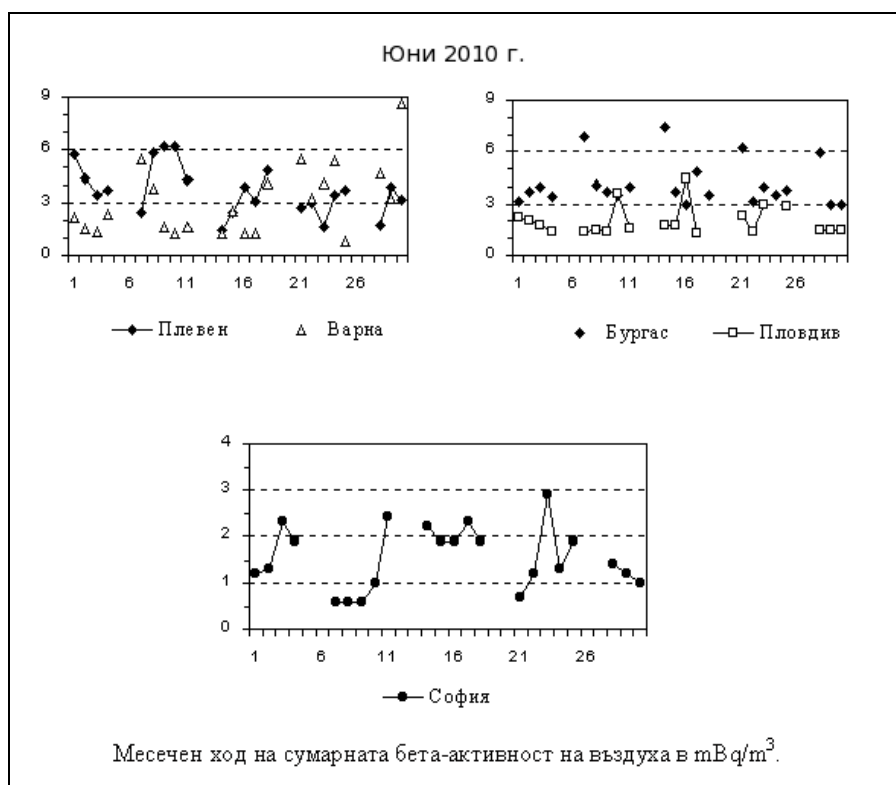
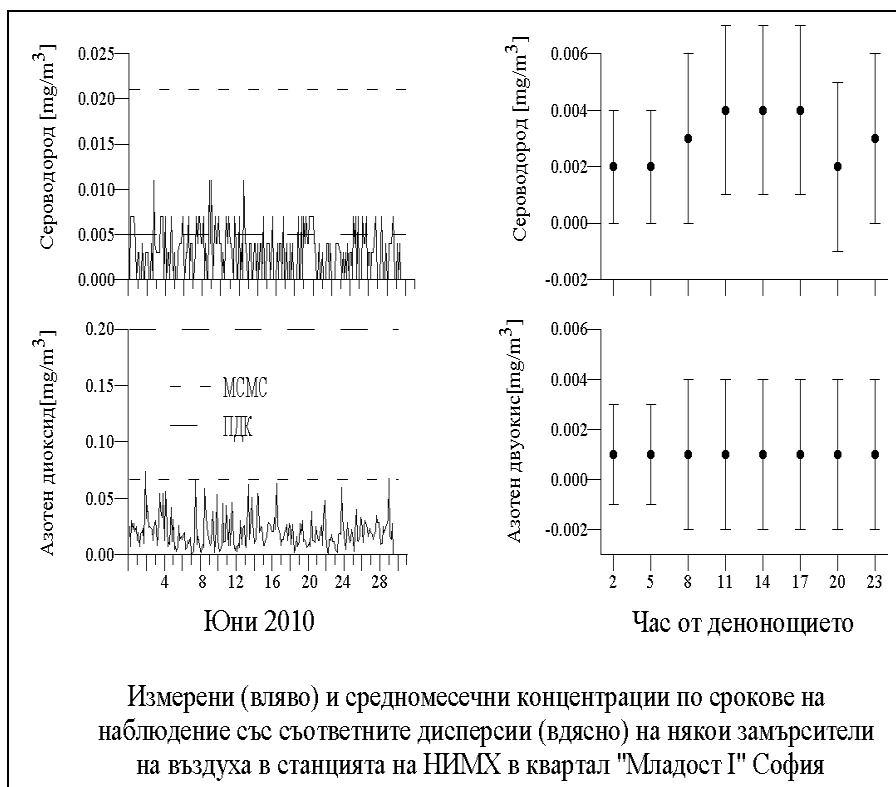
В Плевен се измерват серен и азотен диоксид и прах. През юни са регистрирани шест пъти превишения на средноденонощната ПДК за съдържание на прах до 44 %.

В Пловдив се следят също серен и азотен диоксид и прах. Превишения на средноденонощната ПДК за съдържание на прах е регистрирано за 1 денонощие на 21.VI с около 30 %. Средноденонощната норма за азотен диоксид е леко превишена в 2 денонощия.

2. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Пробите за анализ на киселинността на валежа се събират 4 пъти в денонощието (на 6 часа) в 34 синоптични и 3 климатични станции на територията на цялата страна.

Средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 40.6 % от всички станции, като най-киселинни са средномесечните стойности в Плевен (рН=4.14), а най-алкални – в Хасково (рН=7.19).

3. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Радиоактивността на атмосферата се следи регулярно по данни от мрежата на НИМХ-БАН, като в регионалните лаборатории в градовете София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен се измерват ежедневно атмосферни проби (атмосферен аерозол на филтър, атмосферни отлагания и валежи).

Средните месечни стойности на общата бета-радиоактивност на атмосферния аерозол в приземния въздух през юни 2010 г., измерени 120 часа след пробовземаването на филтъра, варират от 1.6 до 4.2 mBq/m³. Средните стойности са сравними и по-ниски от тези през май. Измерените максимални дневни стойности са по-ниски от тези през предходния месец в София, Пловдив и Плевен, а в Бургас и Варна са малко по-високи от тези през май.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че поради преустановяване на дежурствата в лабораториите, набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е спряно.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху вариациите в атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета-радиоактивност на атмосферните отлагания и валежите за станциите от мрежата на НИМХ през юни 2010 г. са в границите на фоновите вариации.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

През месец юни паднаха валежи, често интензивни, главно през втората половина на месеца и по-значими през последното десетдневие на месеца. Валежите в повечето случаи бяха интензивни, но локални. Повишенията на нивата на реките бяха краткотрайни. Колебанията на речните нива през повечето дни на юни бяха от 2 до 30 cm, с тенденция към понижаване, а при някои пунктове за наблюдение на реките за продължителни периоди беше регистрирано задържане на нивата.

В сравнение с май общият обем на речния отток през юни се увеличи в Дунавския водосборен басейн със 17 %, а намаля в Черноморския водосборен басейн с 33 % и в Беломорския водосборен басейн с 6 %. Спрямо нормата за месец юни оттокът на реките е по-голям в Дунавския водосборен басейн с 36 %, в Беломорския водосборен басейн с 23 % и в Черноморския водосборен басейн с 12 %.

В Дунавския водосборен басейн няколко пъти през юни, главно през втората половина на месеца, беше регистрирано повишаване на нивата на реките Искър с 40 до 79 cm, Осъм със 70 до 120 cm, Джулоница до 200 cm. Повишенията бяха неголеми и краткотрайни, последвани от продължително спадане на речните нива. Средномесечният отток на всички наблюдавани реки в Дунавския водосборен басейн, главно през втората половина на месеца, беше над средната многогодишна стойност за юни.

В Черноморския водосборен басейн през целия месец реките протичаха с почти постоянен отток, с тенденция към увеличение към края на месеца. Средномесечният отток на всички наблюдавани реки в този водосборен басейн е по-малък от оттока през май и е малко над нормата за юни.

В Беломорския водосборен басейн, през по-голямата част от юни наблюдаваните реки се характеризираха с почти постоянен отток. Беше регистрирано повишаване на речните нива от 3 до 50 cm. Средно за месеца речният отток при всички пунктове за наблюдение е около и малко под оттока за месец май. Спрямо нормата за юни, оттокът на почти всички наблюдавани реки в Беломорския водосборен басейн е малко над нормата.

Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите реки в страната е 1522 млн.м³, с 3 % по-голям от оттока през май и с 29 % над нормата за юни.

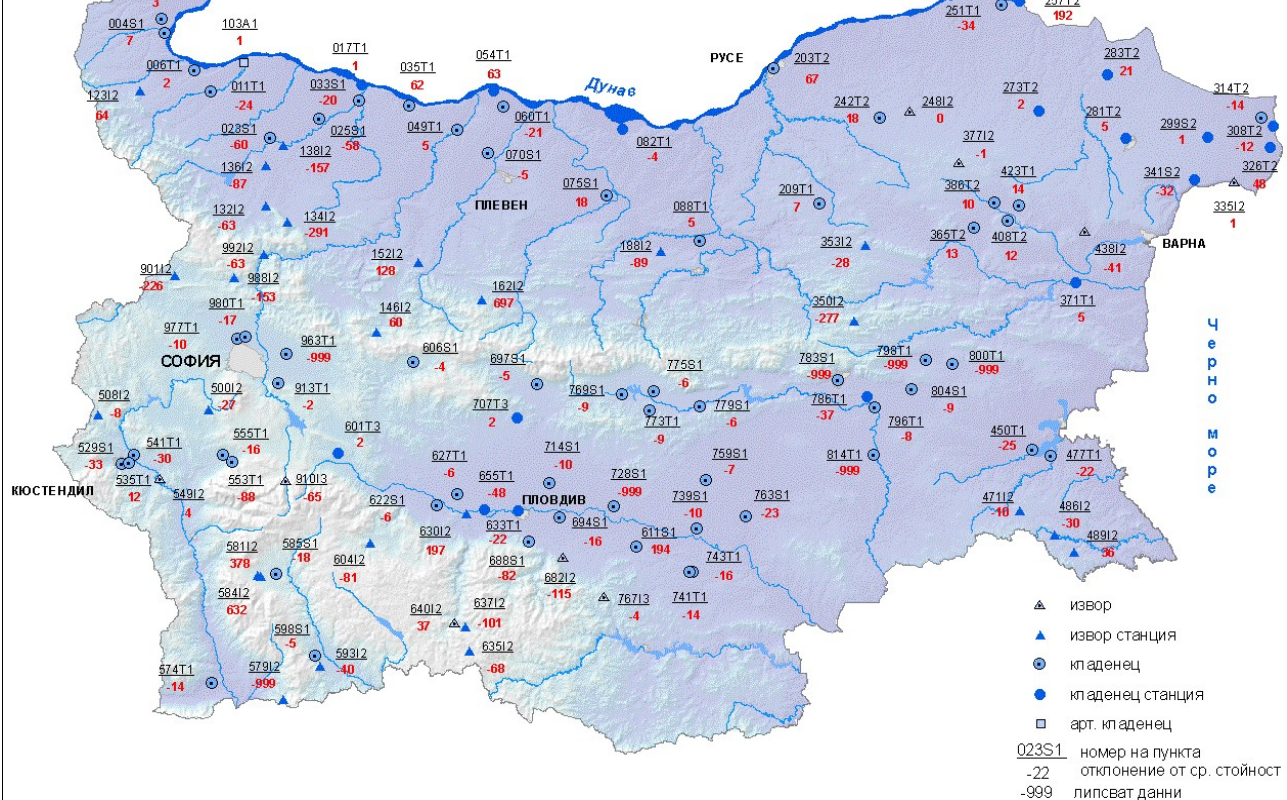
През месец юни нивото на р.Дунав в българския участък беше близко до критичното. Средномесечното ниво на реката при всички пунктове за наблюдение е със средно 230 cm по-високо в сравнение с май и със 100 до 500 cm над нормата за юни.

Забележка: Данните са от 08 ч.

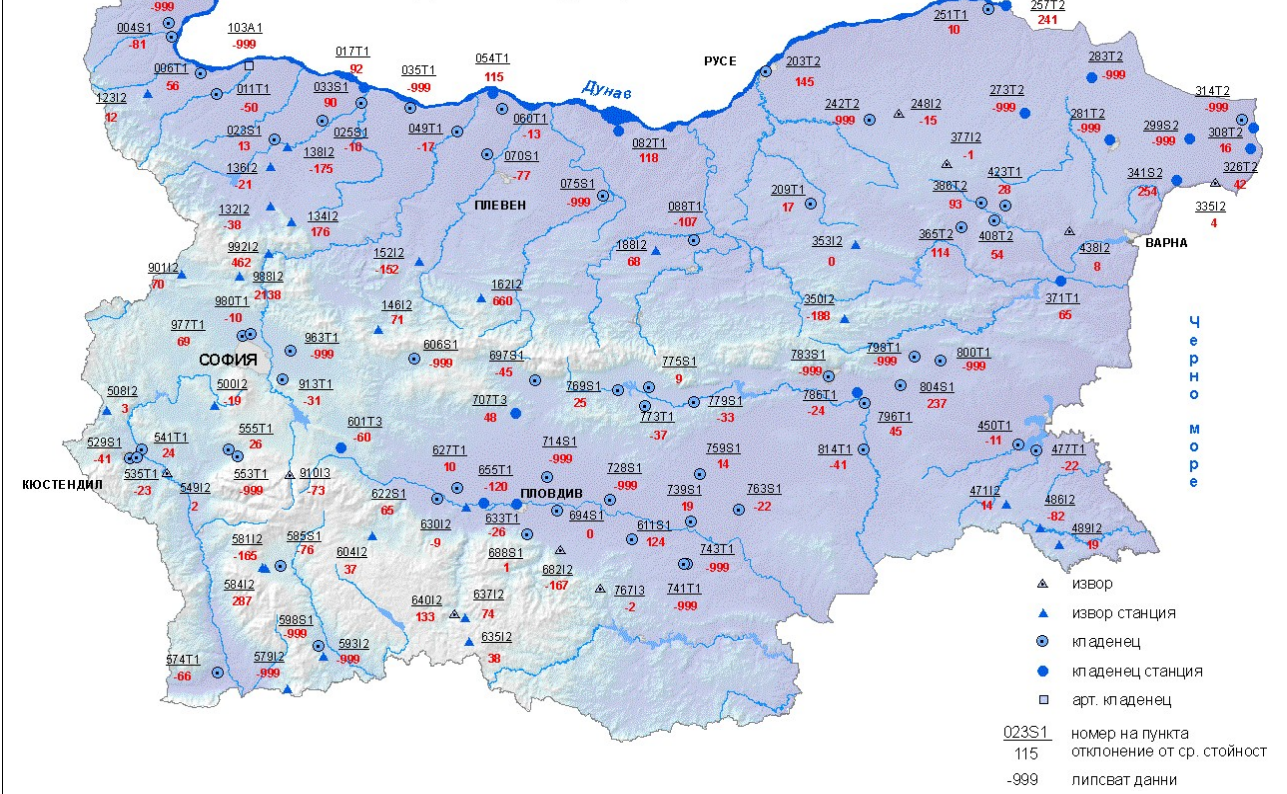
V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През юни изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и добре изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 25 наблюдателни пункта или в около 69 % от случаите. Най-съществено беше спадането на дебита в Бистрець-Мътнишки, Градешнишко-Владимировски, Нишавски и Котленски карстови басейни, както и в басейна на студените пукнатинни води в

Състояние на подземните води Юни 2010 г.

Състояние на подземните води Многогодишни тенденции 06.2010 г.

Източнородопски район. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60 % (от 39 до 58 %) от стойностите през май. Най-съществено повишение на дебита от 182 до 205 % спрямо май беше установено в Етрополски и Разложки карстови басейни, както и в басейна на Тетевенска антиклинала.

Пространствените вариациите на нивата на подземните води в плиткозалягащи водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) имаха много добре изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива с 1 до 88 cm спрямо май беше регистрирано при 52 наблюдателни пункта или в 76 % от случаите. Най-съществено беше понижението на нивата на места в терасите на реките Огоста и Средецка, в Дупнишка котловина и в Горнотракийската низина. Предимно се понижиха нивата на подземните води в терасите на реките Огоста, Струма и Места, в Дупнишка, Карловска, Казанлъшка и Сливенска котловини, както и в Горнотракийската низина. Повишение на водните нива с 1 до 194 cm спрямо май бе установено при 16 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Марица и Тунджа. В Свищовско-Беленската низина нивата на подземните води бяха над терена.

Спрямо стойностите за май нивата на подземните води в Хасковския басейн предимно се понижиха с 14 до 16 cm.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на изменението, с отклонения от средните стойности за май от -32 до 48 cm и добре изразена положителна тенденция.

През юни нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите, с добре изразена положителна тенденция. Разнообразни вариации на изменение от -14 до 21 cm, но с преобладаваща тенденция на покачване имаха нивата на подземните води в малм-валанжкия водоносен комплекс на Североизточна България. Подобна тенденция с изменение на водните нива от -10 до 197 cm имаха подземните води в барем-аптския водоносен комплекс на същия район на страната. Повишиха се нивата на подземните води в обсега на Ихтиманската и Средногорската водонапорни системи с 2 cm, както и в приабонската система в обсега на Пловдивски грабен с 42 cm. Понижиха се нивата на подземните води в подложката на Софийския грабен с 3 cm. Повиши се дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенската депресия с 0.60 l/s и в Джермански грабен с 0.020 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през юни беше установена много слабо изразена тенденция на покачване при 56 наблюдателни пункта или в около 54 % от случаите. Повишението на водните нива с 1 до 260 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Марица и Тунджа, в Сливенска котловина, в сарматския водоносен хоризонт, както и в малм-валанжкия и барем-аптския водоносни комплекси на Североизточна България, където нивата предимно се повишиха. Покачването на дебита с отклонения от месечните норми от 0.10 до 2138 l/s беше най-голямо в Нишавски, Искрецки, Милановски и Етрополски карстови басейни, както и в басейна на Тетевенска антиклинала. В тези случаи дебитът на изворите е от 159 до 214 % от нормите за юни. Понижението на водните нива (с 3 до 198 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности е най-съществено за подземните води на места в терасите на реките Янтра и Марица, в Горнотракийската низина и Карловската котловина. Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 1.16 до 188 l/s, беше най-голямо в Градешнишко-Владимировски и Котленски карстови басейни, както и в част от басейна на Стойловска синклинала и басейна на студените пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи дебитът на изворите е под 60 % (от 50 до 56 %) от нормите за юни.

Генерален директор НИМХ ст.н.с. д-р Георги Корчев
Телефон: 975-39-96
Факс: 988-03-80, 988-44-94
Телефонна централа: 462-45-00
e-mail: <office@meteo.bg>
1784 София, бул. “Цариградско шосе” 66

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор ст.н.с. д-р П. Симеонов
Редакционен секретар ст.н.с. д-р Т. Маринова
ст.н.с. д-р В. Казанджиев
ст.н.с. д.ф.н. Е. Бъчварова
н.с. д-р И. Господинов
ст.н.с. д-р М. Мачкова

Редакция и компютърна подготовка Б. Калчева

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I. Л. Кумчева, н.с. д-р И. Господинов, гл. експ. П. Димитрова
Част I.б. ст.н.с. д-р П. Симеонов, н.с. д-р И. Господинов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, ст.н.с. д-р В. Казанджиев
Част III. н.с. Бл. Велева, ст.н.с. д-р М. Коларова, Л. Йорданова
ст.н.с. д.ф.н. Е. Бъчварова
Част IV. инж. Г. Здравкова, инж. Б. Христов
Част V. ст.н.с. д-р М. Мачкова
Уеб страница инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 26
Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН

София, 2010